

MINISTRO PIRMININKO TARNYBA VISUOMENĖS INFORMAVIMO DEPARTAMENTAS

Gedimino pr. 11, LT-01103 Vilnius

Tel.: 2663746, 2663747, 2663744. Faksas 2663745. El. p. kasp@lr.lt

Svarbiausieji Vyriausybės darbai 2009 metais – veiklos ataskaitos santrauka

Suvaldyta krizė, stabilizuoti viešieji finansai. Pagrindinis Vyriausybės darbas buvo ypač gilių finansų ir ūkio krizės suvaldymas. Pirmiausia reikėjo imtis radikalių ir skausmingų priemonių viešiesiems finansams stabilizuoti – mažinti valdžios sektoriaus išlaidas ir didinti pajamas (*Vyriausybės ataskaita, psl. 1-4, psl. 13-20*)

Pasiektas proveržis energetikos srityje, užkirstas kelias elektros energijos tarifų vartotojams nepagrįstam didinimui, atsisakyta LEO LT. 2009 metais buvo susitelkta prie strateginių iššūkių – užtikrinti sklandų energetikos ūkio funkcionavimą uždarius Ignalinos atominę elektrinę, apsaugoti vartotojus nuo staigaus elektros brangimo, pradėti planuoti naujos atominės elektrinės statybą ir padėti pagrindus Lietuvos energetikos sistemų integravimui į ES sistemas. 2009 metais buvo priimtas sprendimas atsisakyti ES teisės aktų reikalavimų neatitinkančios akcinės bendrovės LEO LT modelio. Įtvirtinta galimybė kas mėnesį perskaičiuoti šilumos kainas ir taip lanksčiau reaguoti į kuro kainų pokytį. Pradėta rengtis įgyvendinti naujos atominės elektrinės projektą. Siekiant atskirti monopolines veiklas, liberalizuoti rinką ir taip užtikrinti vartotojams galimybę apsirūpinti elektros energija už konkurencinę kainą, įsteigta ir pradėta veikti Lietuvos elektros birža. Nuo 2010 m. sausio 1 d. veikia *Nordpool* modeliu pagrįsta elektros birža. Priimtas Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo pakeitimo įstatymas, užkertantis kelią elektros energetikos įmonių turto vertės ir elektros energijos tarifų vartotojams nepagrįstam didinimui. (*Vyriausybės ataskaita psl. 7-8, psl. 29-32*)

Sėkmingai įgyvendinta aukštojo mokslo reforma, modernizuotas valdymas ir finansavimas. 2009 metais pradėta įgyvendinti aukštojo mokslo reforma, kurios tikslas – pertvarkyti aukštojo mokslo sistemą, kad ji garantuotų aukštą studijų kokybę, modernizuoti valstybinių universitetų valdymą, pertvarkyti studijų finansavimo sistemą, optimizuoti aukštųjų mokyklų tinklą. Priimtas Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymas ir apie 90 jo įgyvendinamųjų teisės aktų, kuriuose suformuluotas teisinis sisteminės pertvarkos pagrindas. Kitaip nei iki šiol, valstybės finansavimas skiriamas ne aukštojo mokslo institucijoms, o studentams, todėl studijuojantieji studijų krepšelį gali nešti į bet kurią Lietuvos aukštąją mokyklą. Tai paskatino aukštąsias mokyklas tobulinti studijų kokybę ir modernizuoti valdymą. Daugiau kaip pusė visų pirmakursių 2009 metais studijoms gavo valstybės finansavimą. (*Vyriausybės ataskaita psl. 8-9, psl. 32-35*)

Inicijuota valstybės valdymo pertvarka, sumažintas biurokratinis aparatas. Nuo 2009 metų pradžios pradėtos planuoti reikšmingos sisteminės pertvarkos valstybės valdymo srityje - atliktas visų Vyriausybės įstaigų veiklos auditas bei išlaidų efektyvumo analizė, atsisakyta nereikalingų funkcijų, sumažintas biurokratinis aparatas, šalinant nereikalingas grandis, pradėta strateginio planavimo ir biudžeto sudarymo pertvarka. Pirmuoju pilotiniu reformos projektu tapo Vyriausybės kanceliarijos pertvarkymas. Nuo 2009 m. rugpjūčio 1 d. 5 procentais sumažintas valstybės politikų, teisėjų, valstybės pareigūnų ir valstybės tarnautojų pareiginės algos (atlyginimo) bazinis dydis; diferencijuotai sumažinti valstybės tarnautojų pareiginių algų koeficientai. Nuo 2009 m. rugsėjo 1 d. biudžetinių įstaigų ir organizacijų darbo užmokesčio fondas sumažintas 8 procentais, mažėjo bazinė alga. Ministro Pirmininko ir ministrų reprezentacinės išlaidos sumažintos 57 procentais, atlyginimai Seimo ir Vyriausybės nariams sumažinti 36 procentais, nors 2009 metais Lietuvoje atlyginimai vidutiniškai sumažėjo 8,7 procento (valstybės sektoriuje – 10,4 procento). (*Vyriausybės ataskaita psl. 10-12, psl. 20-24*)

Tikime Laisve

1990 KOVO 11

Įgyvendinamas ekonomikos skatinimo planas. Svarbiausi ekonomikos skatinimo veiksmai šioje srityje praėjusiais metais buvo verslo finansavimo galimybių išplėtimas, pasirengimas įgyvendinti pastatų energetinio efektyvumo didinimo (daugiabučių namų atnaujinimo) programą, spartesnis ES struktūrinės paramos panaudojimas, verslo aplinkos gerinimas bei eksporto ir investicijų skatinimas. **Pavyko pasiekti labai gerų rezultatų panaudojant ES paramą.** Remiantis Europos Komisijos duomenimis, pagal 2007–2013 ES struktūrinių fondų lėšų išmokėjimą pagal ES valstybės narės Europos Komisijai pateiktas mokėjimo paraiškas Lietuva yra tarp ES valstybių narių lyderių. (*Vyriausybės ataskaita psl. 4-7, psl. 26-29*)

Įgyvendinama ambicinga sveikatos apsaugos sistemos pertvarka. Pertvarka siekiama sudaryti palankesnes sąlygas gauti saugesnių ir geresnės kokybės sveikatos priežiūros paslaugų, kiek įmanoma veiksmingiau panaudojant sveikatos priežiūrai skirtus išteklius. Šia pertvarka sukursime veiksmingesnį sveikatos priežiūros įstaigų tinklą. (*Vyriausybės ataskaita psl. 9, psl. 35-38*)

Užtikrintas socialinių išmokų mokėjimas sunkmečio laikotarpiu. Socialinėje imtasi subalansuoti pinigų srautus ir Valstybinio socialinio draudimo biudžetą. 2008 metais Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto deficitas siekė 1,2 mlrd. litų, jis buvo finansuojamas iš sukaupto rezervo, tam sunaudotos visos rezervo lėšos. Valstybės anksčiau (ypač 2008 metais) neatsakingai prisiimti socialinių išmokų išipareigojimai aiškiai viršija valstybės ekonomines galimybes, ypač ekonominės krizės laikotarpiu, o šiems išipareigojimams finansuoti nėra sukaupta jokio rezervo. Taigi praeitais metais daug dėmesio skirta numatytiems antikriziniams veiksams įgyvendinti, siekiant sumažinti deficitą ir užtikrinti numatytų išmokų mokėjimą. Priimant šiuos sprendimus siekta, kad visi išmokų gavėjai solidarčiai pasidalytų našta ir būtų apsaugotos pažeidžiamiausios gyventojų grupės. Kova su nedarbu tapo svarbiausiu socialinės politikos prioritetu. (*Vyriausybės ataskaita psl. 9-10*)

Atlikti reikšmingi kovos su korupcija darbai, iš esmės pertvarkyta viešųjų pirkimų sistema. Siekiant didesnio viešumo ir skaidrumo, visos valstybės institucijos įpareigtos interneto svetainėse skelbti rengiamų teisės aktų projektus, taip pat už valstybės ir savivaldybių lėšas atliktus tyrimus, jų atlikimo kainas, informaciją, susijusią su institucijai skirtų biudžeto asignavimų panaudojimu. Iš esmės pertvarkoma viešųjų pirkimų sistema. 2009 metais viešieji pirkimai tapo daug skaidresni, padidėjo konkurencija. Viešųjų pirkimų, kuriuose pateiktas tik vienas pasiūlymas, vertė sumažėjo tris kartus (*Vyriausybės ataskaita, psl. 24-26*).

Pasirašytas nacionalinis susitarimas su socialiniais partneriais. Pasirašytas Nacionalinis susitarimas – pirmasis tokio pobūdžio intensyvaus ir atviro Vyriausybės ir socialinių partnerių dialogo dokumentas, padėjęs pamatus naujos kokybės politinei kultūrai Lietuvoje. Šis susitarimas įrodo, kad atvirai ir sąžiningai veikiant galima kalbėtis tiek siekiant efektyviai įveikti artimiausio laikotarpio ekonomikos sunkumus, tiek ir įgyvendinant esmines permainas, kad ne tik Vyriausybė išgirsta socialinius partnerius, bet ir socialiniai partneriai supranta Vyriausybės tikslus bei uždavinius ir vieni kitų poreikius.

Patvirtinti 2010 metų prioritetai: Vyriausybė, siekdama įgyvendinti su socialiniais partneriais pasiektą Nacionalinį susitarimą dėl valstybės finansų konsolidavimo bei paramos verslui ir verslo sąlygų gerinimo, nuosekliai įgyvendindama savo veiklos programą, nustatė šiuos pagrindinius 2010 metų savo veiklos prioritetus:

- darbo vietų kūrimas, nedarbo mažinimas ir ekonomikos skatinimas;
- valstybės valdymo modernizavimas ir kova su korupcija;
- struktūrinė socialinės rūpybos, sveikatos apsaugos, švietimo ir energetikos sričių pertvarka;
- šalies visuomenės telkimas kurti pažangos viziją „Lietuva 2030“.